

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

73. An Inquisitores ex indiciis, & præsumptionibus indubitatis possint
punire reum poena ordinaria? Ex p. 4. tract. 8. res. 116.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

doctr. ref. 112. & ex Ref. 123. §. ult. & ex Ref. 124. §. Notandum. ex Ref. 125. §. circa le- cundum. quamvis ibi p^{ro} gauden- da Immuni- tate Eccl^e- si^e.

financa in cathol. instit. tit. 50. num. 21. tit. 51. num. 2. & in enchirid. tit. 34. num. 1. Zanchipus de heret. cap. 13. num. 4. Menochius vol. 2. consil. 82. num. 16. Riminal- dus lib. 6. consil. 686. num. 46. vide etiam Paramum de orig. Inquisit. lib. 3. quest. 6. & Parisium lib. 4. consil. 2. num. 101. & Decian. in tract. crimin. lib. 5. c. 35. num. 20. & videtur expresse decum in cap. litteras, de

4. Notandum est tamen quod supradicta sententia procedit quoad condemnandum hereticum in poena ordinaria h^{er}esis, secus autem in poena extraordina- ria, & ita intelligendus est Rojas singul. 264. num. 6. & de heret. part. 2. num. 151. qui videtur sibi varius & contrarius, ut legenti diligenter patebit; & hanc etiam sententiam tenet Simanca in cathol. instit. tit. 50. n. 21. & tit. 51. num. 12. Gundissalvus de heret. quest. 13. num. 21. & 22. Albertin. de agnoscent. quest. 34. num. 56. & seq. Pegna in director. part. 2. comment. 80. & alij. Potest igitur hereticus per presumptiones & indicia plenè probata condemnari in poena extraordinaria triremium fultigationis, exilij, carceris, &c. quicquid asserat Menochius consil. 82. num. 144. ubi putat ex presump- tionibus non posse quem condemnari in poenam cor- poralem, sed in pecuniariam. Sed tu tene nostram sen- tentiam cum DD. citatis.

RESOL. LXXIII.

An Inquisitores ex indiciis, & presumptionibus indubi- tatis possint punire reum poena ordinaria? Ex part. 4. tr. 8. Ref. 116.

Sup. hoc le- ge præce- dentem Ref. & ne præter- mittas vide- re doct^{ri}. Ref. & §. ejus secun- dæ annor.

§. 1. Negativè prima facie videtur respondendum ex doctrina Innocentij in cap. quia verisimile, de presump. ubi tenet quod quando quis condemna- tur ex presumptionibus in criminalibus non datur poena ordinaria delicti. Vide etiam Angelum in lib. 2. de furtis, & Ananiam consil. 59. col. 2.

2. Sed his non obstantibus in casu h^{er}esis con- trarium dicendum est. Vnde Didacus Cantera in qq. crim. cap. 2. de probat. per testes, quest. 1. num. 60. sic as- serunt. In crigine h^{er}esis probato facto ex quo resul- tat indubitatum indicium, bene datur poena ordinaria delicti, v.g. aliquis facit aliquam caeremoniam Iudæo- rum, cum sit ex eorum genere, & idem si faceret ali- quam caeremoniam Mahometanam, cum sit de genere Maurorum, certè ex isto facto cum ille sit ex illo ge- nere, resultat præsumptio indubitata, vel indicium indubitatum, quod fuit propter observationem illius legis, vel sectæ, & sic si est negativus, pertinax, datur poena ordinaria h^{er}esis, per textum in cap. ad abolen- dum, de heret. Ita Cantera, & in his terminis loquitur Simanca in cathol. instit. cap. 49. num. 3. unde hæc men- ti teneant DD. Inquisitores, quia quotidiana erunt, ut observat Cantera loc. cit. qui etiam videndus est in quest. 6. ubi supra, num. 2.

RESOL. LXXIV.

An Inquisitores per tres, vel quatuor testes minus idoneos possint punire reum poena ordinaria, si simul adsint alia conjectura, circumstantia, vel adminicula? Et notatur, quod numerus testium supplet eorum defe- ctus, etiam ad effectum quod censeantur omni exceptio- ne majores. Et an depositio unius testis inhabilis sufficiat ad tor- turam? Et quid si sint duo? Ex part. 4. tractatu 8. Re- sol. 123.

§. 1. Negativè respondet Almon Ciazzius in sui disceptationibus criminalibus, discept. 17. n. 46. usque ad num. 50. quia testis inhabilis non potest sup- pleri per alios testes inhabiles, quoniam quod nihil precat. & testium inhabilitas ut suppleatur ex dicto al- ut tenet Aymon cens. 99. num. 10. Corn. lib. 1. consil. 72. num. 20. & ex pluribus imperfectis non potest oriri perfectum, Bec. consil. 85. n. 20. & alij.

2. His tamen non obstantibus contrariam senten- tiam esse veram praxis & Doctorum auctoritas docet. Vnde Antonius Soula in aphorism. Inquisit. lib. 2. cap. 13. num. 13. sic ait: Testes inhabiles licet regulariter non sufficiant, nisi ad inquirendum ad torturam, & ad poe- nam extraordinariam; si tamen magnus sit eorum nu- merus, & adsint conjecturæ sufficientes, suppletur eorum defectus, & potest imponi poena ordinaria. Ita ille, & Calstrus Palaus in opere morali tom. 1. tract. 4. disp. 3. punct. 1. §. num. 11. sic asserit: Depositio unius testis inhabilis raro ad torturam sufficit, nisi aliis ad- miniculis & presumptionibus gravibus adjuvetur. S. 2. Depositio duorum sufficit ad torturam, vel ad con- demnandum reum in poena extraordinariam, vel S. 3. quatuor depositio ad condemnationem ordinariam quoniam sufficit, quia multitudine deponentium inhabilitas il- lorum reparatur. Hæc Calstrus ubi supra, & ante illum Rojas singul. 188. num. 11. Lælius Zecchius in summ. tom. 1. cap. 11. de h^{er}esi, num. 14. ver. admittuntur. Pegna in director. part. 3. comment. 113. & alij. & hæc opi- nio desumitur ex capite in fidei favorem, de heret. in 6. Vnde Rojas singul. 200. num. 3. ex verbis dicti ca- pituli inferri, & docet quod in crimine h^{er}esis quan- quam causa sit criminalis & ardua, numerus testium in favorem fidei defectum eorum & qualitatem sup- plet. Vide etiam Binsfeldium de confess. malef. sum. 2. conclus. 7. & Deltrium in append. 2. ad disquisit. lib. 5. quest. 12. in fine.

3. Notandum est etiam hic à DD. Inquisitoribus quod numerus testium supplet eorum defectus, etiam ad effectum, quod censeantur omni exceptione majores. Ita Gregorius XV. in decis. 351. num. 4. §. 5. quod procedit, etiam si omnes patiantur exceptiones. Ita Ca- sar. de Grassis decis. 175. n. 9. licet quoad hoc ultimum contradicat Cachetanus cor. 64. num. 3. & Baulatus lib. 3. consil. 321. num. 31.

RESOL. LXXV.

An Inquisitores possint punire reum poena ordinaria, si cum teste inhabili occurrat alius testis valde dignus? Et an si testes singulares sint valde digni viri, Nobiles, & egregia persone, conjungantur, & faciant plenam probationem contra reum? Ex part. 4. tractatu 8. Ref. 129.

§. 1. Affirmativè videtur respondendum ex autho- ritate Francisci Pitigiani in pract. crimin. sup. hoc canon. part. 2. cap. 1. fol. mibi 145. ubi sic ait: Si alter leg. 1. de testis sit valde dignus, potest supplet defectum, qui quoniam est in altero minus idoneo, ita ut simul efficiant ple- nam probationem, ut tenet Baldus in l. si quis ex argen- tariis, §. 1. ff. de eden. & alij Doctores ibidem. Sic Pitigianus. Vide etiam Ghilserium de iudice Regulari c. 17. num. 46.

§. 2. Sed ego puro DD. Inquisitores non debere discedere à contraria sententia quam docet Portel in dub. Regul. ver. Testis n. 10. & Pegna in director. part. 3. comment. 113. & alij, quia ex dignitate unius, non re- paratur alterius defectus, nisi cum utriusque deposti- tione